

Konkurssiasiamiehen toimiston toimintakertomus vuosi 2022

Konkurssiasiamiehen toimisto
Konkursombudsmannens byrå
The Office of Bankruptcy Ombudsman

Ratapihantie 9. 00520 Helsinki
p. 0295665111
konkurssiasiamies(a)oikeus.fi
[konkurssiasiamies.fi](https://www.konkurssiasiamies.fi)

KAM 2022

KONKURSSIT

Vireillä

3 294

YRITYSSANEERAUKSET

ALOITETTU 209

VELALLISEEN KOHDISTUNEET HALLINNON TARKASTUKSET

Tarkastukset 32
Kirjanpito loppuun 33

JULKISSELVITYKSET

ALOITETTU 26
LOPPUTILITYS 25

TOIMENPIDEPYYNNÖT

18

Toimenpidepyyntöjen
kasittelyaika
keskimäärin

2,5 kk

JULKISSELVITYKSET EUROINA

Kulut brutto	558 000 €	Velkojille
Takaisinperintä	177 000 €	328 000 €

ERITYISTARKASTUSTEN KUSTANNUKSET

Kulut brutto	579 000€
Takaisinperintä	213 000 €
Perintä %	36,8

TILOTEPYYYNNÖT

142

KAMin hakemuksesta
tuomioistuin
vapautti
pesähoitajan
tehtävästään viidessä
konkurssipesässä

TUOMIOISTUIMEN LAUSUMAPYYNNÖT

38	Pesähoitajan palkkio	29
	Muu	9

Tietopyynnöt

31

Toimittajat	8
Muut	23

TIEDOTTEET 10

KAMILAISET

11

KOULUTUKSET

17

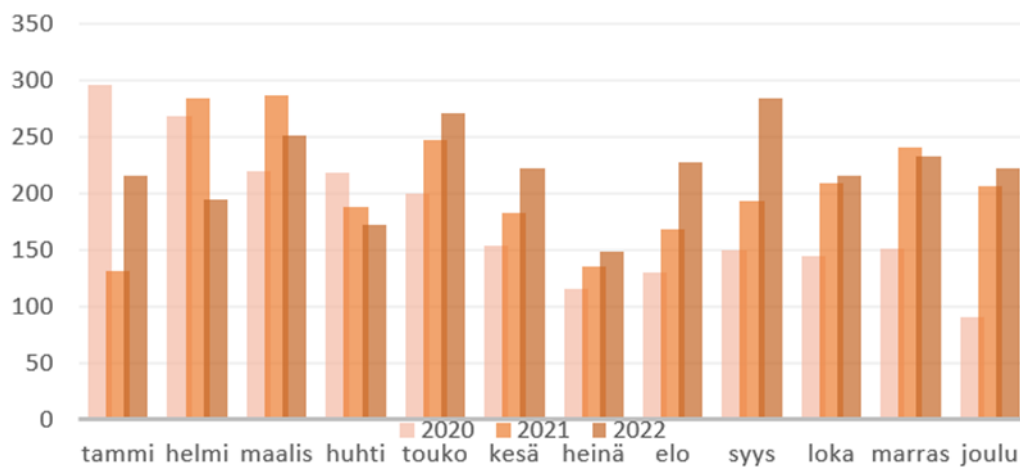
1. Konkurssiasiamiehen toimisto

1.1. Konkurssiasiamiehen katsaus

Epävarma taloudellinen tilanne, koronaviruspandemiaa seurannut Venäjän hyökkäyssotaan liittyvä energiakriisi sekä voimakas inflaatio ovat vaikuttaneet yritysten taloudelliseen tilanteeseen ja maksukyvyttömyysmenettelyjen määrään. Konkurssiasiamiehen toimiston (KAM) näkökulmasta tämä globaali muutos on vaikuttanut valvottavana olevien konkurssipesien määrän kasvuun. Riski maksukyvyttömyysmenettelyjen määrän kasvamisesta on edelleen olemassa, kun otetaan huomioon vallitseva talouden epävarmuus ja se, että osa yrityksistä on tuettuna selvinnyt tähän tilanteeseen edeltävästä pandemian ajasta. KAM on seurannut ja seuraa tiiviisti maksukyvyttömyysmenettelyjen kehitystä.

Konkurssihakemuksia tehtiin vuonna 2022 yhteensä 2 656 kappaletta (2 473), mikä on 7,4 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Vuonna 2022 aloitettiin 2 189 (1 945) konkurssimenettelyä. Aloitettujen konkurssien määrä kasvoi edellisvuoteen verrattuna 12,5 prosentilla.

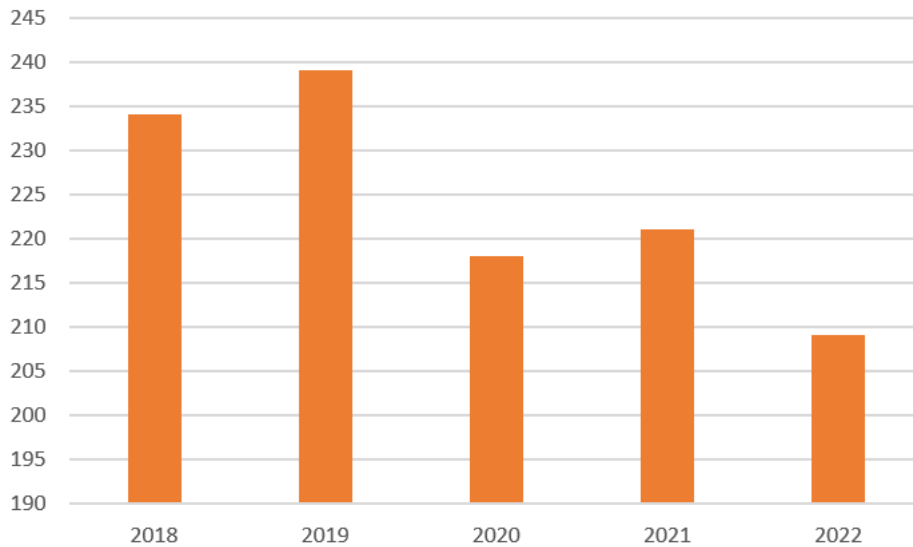
Vireille pannut konkurssit tammi-joulukuussa 2020–2022

Lähde: Tilastokeskus

Yrityssaneerausten määrä on ollut tavanomaisella tasolla. Yrityssaneeraushakemusten määrä oli vuonna 2022 yhteensä 339 (331), mikä on 2,4 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Aloitettujen saneerausmenettelyjen määrä oli 209 kpl (221), mikä on puolestaan 5,4 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Aloitettut yrityssaneeraukset 2018–2022

Heinäkuussa 2022 tuli voimaan maksukyvyttömyysdirektiivi I:een perustuva yrityssaneerauslain uudistus, jossa lakiin lisättiin *varhainen saneerausmenettely*. Lakiuudistuksen tavoitteena on kannustaa yrityksiä hakeutumaan saneerausmenettelyyn riittävän aikaisessa vaiheessa, jolloin saneerauksen onnistumistodennäköisyys paranee. Sääntelyllä ei ainakaan välittömästi sen voimaan tultua ole ollut merkittäviä vaikutuksia. Varhaisia saneerausmenettelyitä tuli vireille kaksi kappaletta vuonna 2022.

Kosti-asianhallintajärjestelmän kehitysprojekti on edelleen viivästynyt, eikä uutta järjestelmää ole saatu tuotantoon. Projektioorganisaatiota ja sen toimintatapoja on jälleen uudistettu yhteistyössä Oikeusrekisterikeskuksen ja toimittajayhtiön kanssa.

Kostin kehitystyö on KAM:lle ja kaikille järjestelmän käyttäjille ensiarvoisen tärkeä niin menettelyjen sujuvuuden kuin valvontatyön tehokkuudenkin kannalta. Lisäksi KAM on tämän vuoden alusta ollut velvollinen perimään Kosti-asianhallintajärjestelmän käyttömaksua. Maksut peritään, kun uusi järjestelmä saadaan tuotantoon.

Oikeusministeriön hanke Oikeushallinnon erityisviranomaiset -viraston perustamiseksi on keskeytynyt.

Konkurssiasiamiehen toimiston yhteiskunnallisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteuttaminen on Kosti-projektin viivästystä sekä sen vaikutusta erityistarkastusten ja julkisselvitysten volyyymiin lukuun ottamatta edennyt suunnitellusti, ja tulosneuvottelussa vuodelle 2022 asetetut muut keskeiset tavoitteet saavutettiin.

1.2. Toiminnallinen tuloksellisuus ja tehokkuus

Tulossojimuksessa vuoden 2022 toiminnalliselle tuloksellisuudelle asetettiin kolme keskeistä tavoitetta:

- hyvä pesänhoito- ja yrityssaneeraustapa toteutuu käytännössä
- tietojärjestelmät tukevat tehokkaan valvontatyön prosesseja
- organisaatorakenne ja toimitilat mahdollistavat tehokkaan toiminnan

Vuonna 2022 tuli vireille yhteensä 100 valvonta-asiaa: 18 toimenpidepyyntöä, kahdeksan valvonta-asiaa, 38 lausuntopyyntöä tuomioistuimilta, 31 tietopyyntöä ja viisi muuta asiaa. Perusvalvonta- ja ohjaustyön lisäksi vuoden 2022 aikana käsiteltiin yhteensä 100 valvonta-asiaa, ja vireillä oli vuoden vaihteessa 19 valvonta-asiaa.

Pesänhoitajien toiminnasta tehtiin konkurssiasiamiehelle 17 ja selvittäjän toiminnasta yksi toimenpidepyyntö, mikä oli selvästi aiempaa vähemmän. Toimenpidepyyntöihin annettiin 17 vastausta keskimääräisen käsittelyajan ollessa ainoastaan 2,5 kuukautta (mediaani 2,1 kuukautta). Tavoitteeksi asetetun kuuden kuukauden enimmäisaika alitettiin selvästi.

Konkurssiasiamies teki yhdessä konkurssipesässä esteellisyyden perusteella hakemuksen tuomioistuimelle pesänhoitajan vapauttamiseksi tehtävästään. Pesänhoitaja ei vastustanut hakemusta. Käräjäoikeuden vapauttamispäätös on lainvoimainen. Asiasta tehtiin Suomen Asianajajaliiton yhteydessä toimivalle valvontalautakunnalle ilmoitus, jonka käsittely on kesken. Lisäksi toinen pesänhoitaja vapautettiin omasta pyynnöstään perustellusta syystä tehtävästään neljässä konkurssipesässä.

Valvontalautakunta antoi vuonna 2022 kahdelle asianajajalle varoituksen konkurssiasiamiehen vuonna 2016 ja 2021 tekemien ilmoitusten perusteella.

Tuomioistuimille annettiin vuoden aikana 38 lausuntoa, joista valtaosassa oli kyse pesänhoitajan palkkion määrästä konkurssin rautessa. Tietopyyntöihin annettiin 31 vastausta.

Konkurssiasiaain neuvottelukunta vahvisti vuoden 2022 aikana muutoksia velkojainkokousta ja päätösvallankäyttöä koskevaan suositukseen (nro 7), velallisen neuvontaa ja ohjausta koskevaan suositukseen (nro 15) sekä selvittäjän asemaa ja tehtäviä koskevaan suositukseen (nro 16).

1.3. Yhteiskunnallinen vaikuttavuus, tuotokset ja laadunhallinta

Konkurssien ja yrityssaneerausten määrä on kehittynyt seuraavasti:

KAM: Yrityssaneeraukset 2018–2022					
	2018	2019	2020	2021	2022
Hakemukset	408	366	336	331	339
Aloitettu	234	239	218	221	209
Lakannut	112	90	96	89	98
Ohjelma vahvistettu	187	136	115	142	103

KAM: Konkurssit 2018–2022					
	2018	2019	2020	2021	2022
Hakemukset	2 534	2597	2 135	2 473	2 656
Asetettu	1 882	1 990	1 888	1 945	2 189
Peruuntunut	54	52	41	42	64
Rauennut	1 165	1 286	1 468	1 254	1 379
Loppukokous	575	529	502	562	474
Vireillä	3 051	3 131	2 950	2 981	3 234

Konkurssiasiamiehen toiminnan keskeisenä tavoitteena on, että taloudellisten väärinkäytösten tekemis- ja hyötymismahdollisuudet ovat vähentyneet. Tehokkaalla konkurssien selvittämisellä edesautetaan sitä, että rikosvastuu konkursseihin liittyvissä talousrikoksissa toteutuu ja tietoisuus suuresta kiinnijäämisriskistä lisääntyy. Välineinä ovat julkisselvitykset sekä velallisen ja konkurssipesien toiminnan erityistarkastusten toteuttaminen ja myös se, että insolvenssijärjestelmä itsessään toimii luotettavasti ja tehokkaasti.

Viime vuonna päättyi lopputilitykseen 25 julkisselvitystä. Näiden joukossa oli myös Talvivaara Sotkamo Oy:n (yhtiö) 6.11.2014 alkaneen konkurssin poikkeuksellinen julkisselvitys. Konkurssiasiamies hyväksyi lopputilityksen 16.12.2022. Velkojille ei jaettu jako-osuuksia. Konkurssihakemuksen tekemistä oli edeltänyt valtioneuvoston johdolla suoritettu laaja-alainen kartoitus julkisselvityksen toimenpiteistä ja rahoituksesta. Konkurssipesään kuuluvalla kaivosalueella oli huomattavia määriä ympäristön kannalta haitallisia aineita, eikä konkurssipesässä ollut tarpeeksi varoja niiden asianmukaiseen käsittelyyn. Julkisselvityksen kustannukset maksettiin työ- ja elinkeinoministeriön tähän tarkoitukseen osoittamalla varoilla. Julkisselvityksessä yhtiön liiketoiminta myytiin Terrafame Oy:lle 14.8.2015, jonka jälkeen se on vastannut ympäristöluvanmukaisen kaivostoiminnan jatkamisesta ja ylläpitämisestä.

Yhteensä noin 120 asianosaista esitti korvausvaatimuksia alun perin Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle liittyen Talvivaaran kaivoksen väitetysti aiheuttamiin ympäristövahinkoihin. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto siirsi vaatimukset käsiteltäväksi törkeään ympäristön turmelemisen rikosasian yhteydessä Kainuun käräjäoikeuteen. Ennen rikosasian käsittelemistä käräjäoikeus erotti vaatimukset käsiteltäväksi erillisenä riita-asiana, jolloin yksilöityjen vaatimusten yhteissumma oli noin 22,5 miljoonaa euroa. Konkurssivelallinen Talvivaara Sotkamo Oy, konkurssipesä sekä 45 kantajaa osallistuivat Kajaanin käräjäoikeuden järjestämään sovintomenettelyyn 10.1.2017. Konkurssipesä vastasi vuosien 2020 ja 2021 aikana niihin kanteisiin, joiden kantajat jatkoivat oikeusprosessia. Käräjäoikeus hylkäsi jäljelle jääneiden kantajien yksityisoikeudelliset vaatimukset 18.2.2022.

Kainuun käräjäoikeudessa oli konkurssin alkaessa vireillä myös törkeää ympäristön turmelemista koskeva rikosasia, jossa yhtiö oli vastaajana yhteisösakkovaatimuksen sekä menettämisseuraamuksen osalta. Syytteissä kuvattu toiminta koski laajasti yhtiön liiketoimintaa noin seitsemän vuoden ajalta. Koska konkurssipesä on osin harjoittanut samaa liiketoimintaa, jota syytteet koskivat, piti konkurssipesä perusteltuna prosessiin osallistumista asianosaisasemansa säilyttämiseksi. Hovioikeus antoi asiassa ratkaisun 22.3.2018, jonka mukaan yhtiö tuomittiin maksamaan 500.000 euron suuruisen yhteisösakko.

Julkisselvityksen tavoitteet toteuttaen saatiin päätökseen esimerkiksi yksi rakennusalan yrityksen konkurssi Pirkanmaalla. Yritys AB Oy asetettiin konkurssiin Pirkanmaan käräjäoikeudessa 26.10.2016. Pesäluettelon mukaan velkoja oli yhtiölle kertynyt 218.000 euroa, mutta konkurssin alkaessa pesä oli

vähävarainen, ja konkurssin raukeaminen vaikutti varmalta. Konkursiasiamiehen hakemuksesta käräjäoikeus kuitenkin määräsi konkurssin raukeamisen asemesta jatkamaan julkisselvityksenä. Konkursiasiamiehen nimittämä julkisselvittäjä teki AB Oy:n vastuuhenkilöstä rikosilmoituksen, esitti kolme takaisinsaantivaatimusta ja nosti velkomuskanteen. Noin kuuden vuoden mittaisen selvitystyön jälkeen konkurssiasiamies hyväksyi julkisselvittäjän lopputilityksen, jonka mukaan velkojille jaettiin jako-osuuksina 118.178 euroa. Lisäksi AB Oy:n vastuuhenkilö tuomittiin käräjäoikeudessa 2020 lainvoimaiseksi jääneellä tuomiolla törkeästä velallisen epärehellisuudesta, kirjanpitorikoksesta ja kavalluksesta 1 vuoden 3 kuukauden ehdolliseen vankeuteen ja määrättiin liiketoimintakieltoon 3.11.2020-3.11.2023 väliseksi ajaksi. Vastuuhenkilö tuomittiin korvaamaan konkurssipesälle 150.600 euroa ja oikeudenkäyntikulut.

KAM: Julkisselvitykset 2018–2022					
	2018	2019	2020	2021	2022
Aloitettu	59	60	75	46	26
Lopputilitys	73	44	33	39	25
Vireillä kpl	470	486	528	535	536

Vuonna 2022 aloitettiin 26 uutta julkisselvitystä, mikä on selvästi edellistä vuotta 2021 vähemmän ja noin puolet aiemmin tavanomaisesta määrästä. Keskeisenä syynä tähän on ollut Kosti-projekti ja sen viivästyminen. Viivästyksen vuoksi KAM:lla ei enää ole käytettävissä projektiin tarkoitettuja lisäresursseja. Useiden asiantuntijoiden voimavaroja on jouduttu käyttämään Kosti-projektin toteuttamiseen, mikä on merkittävästi vähentänyt perusvalvontaa kuten julkisselvitystarpeen arviointia. Vireillä on 536 julkisselvitystä, mikä on 16,5 prosenttia kaikista vireillä olevista konkurseista.

Viime vuonna kahdessa tiedotusvälineissäkin esillä olleessa kuluttajaintensiivisessä konkurssimenettelyssä siirryttiin julkisselvitykseen. Perusteena käräjäoikeudelle tehdyissä hakemuksissa oli konkurssipesien varattomuuden lisäksi esille tulleet velallisen toimintaa koskevat selvitystarpeet. Sähkönmyyntiyhtiö Fi-Nergy Voima Oy:n konkurssi määrättiin jatkamaan julkisselvityksenä 11.10.2022. Yhtiö oli harjoittanut sähkönmyyntiä tuhansille asiakkaille vuosina 2018–2021. Julkisselvityksen alkaessa selvitettävänä muun ohella oli, onko yhtiössä pidetty tuona aikana kirjanpitoa. Muutoinkin yhtiön taloushallintoon kohdistuvat selvitystarpeet ovat merkittäviä. Matkatoimisto Detur Finland Oy:n konkurssi määrättiin jatkamaan julkisselvityksenä 22.12.2022. Yhtiön konkurssissa kuluttajien saatavat ovat noin 8 miljoonaa euroa, joista noin puolet saataneen Kammarkollegietille Ruotsissa asetetusta vakuudesta.

Velallisen toiminnan erityistarkastuksia ja kirjanpidon loppuun saattamisia tehtiin 65 kpl, mikä alittaa huomattavasti aiemmin tavanomaisen määrän. Tarkastusten vähentymisen pääasiallisena syynä voidaan arvioida olevan edellä todetun resurssivajeen.

KAM: Velallisen ja konkurssipesän hallinnon tarkastukset 2018–2022					
	2018	2019	2020	2021	2022
Velallinen	59	66	88	50	32
Kirjanpito	39	47	65	43	33
Konkurssipesä	20	7	3	1	-
Yhteensä kpl	118	120	156	94	65

1.4. Talous- ja tilinpäätösanalyysi

Konkurssiasiamiehen toimisto kuuluu kirjanpidollisesti Ulosottolaitoksen kirjanpitoyksikköön, joka yhdessä Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen kanssa tuottaa toimistolle palveluja.

Konkurssiasiamiehen toimiston menot ovat kehittyneet seuraavasti:

KAM: Toimintamenot 2018–2022 (1000 €)					
	2018	2019	2020	2021	2022
Palkat	818	840	940	1 031	981
Muut menot	864	871	1 041	1 059	715
Yhteensä	1682	1 711	1 981	2 090	1 696
Tulot	-300	-169	-207	-168	-213
Menot (netto)	1382	1 542	1 773	1 922	1 483

Toimiston toimintamääräraha vuodelle 2022 oli 1 742 000 euroa. Lisäbudjetissa KAM sai 12 675 euroa palkkausten tarkistukseen. Budjettiin sisältyi myös suunniteltu siirtomäärärahojen käyttö 157 600 eurolla. Lopulliseksi vuoden 2022 budjetiksi tuli siten 1 912 275 euroa. Toteutuneet nettomenot olivat 1 483 456,29 euroa, joten budjetti alitettiin 428 818,71 eurolla. Toimiston siirtyvä määräraha on säästön myötä noussut 1 329 140,28 euroon (75,8 %). Siirtyvän määrärahan kasvattaminen on tarpeen Kosti-projektin toteuttamisen varmistamiseksi.

Kieku-järjestelmästä saatavia taloushallinnon raportteja on hyödynnetty sekä menojen että erityistarkastus- ja julkisselvityskulujen takaisinperinnän seurannassa.

KAM: Erityistarkastusten kustannukset 2018–2022					
	2018	2019	2020	2021	2022
Kulut brutto 1 000 €	701	713	921	925	579
Takaisinperintä	299	169	218	167	213
Kulut netto alv 0 %	402	544	703	758	366
Perintä %	42,7	23,7	23,6	18,1	36,8

Erityistarkastusmenoihin on budjetoitu 850 000 euroa, ja ne muodostavat pääosan toimiston muut palvelut –menoista. Takaisinperintätavoitteeksi on budjetoitu 150 000 euroa, joten erityistarkastusten nettobudjetti on 700 000 euroa.

Erityistarkastusmenot olivat vuonna 2022 yhteensä 578 568,20 euroa, ja konkurssipesiltä saatiin perittyä kustannuksista takaisin 212 785,72 euroa. Tarkastusten nettokustannukset 365 782,48 euroa alittivat budjetoidun nettomäärän 334 217,52 eurolla.

Momentin keskitetyt maksettavat menot on huomioitu Ulosottolaitoksen tulos-sopimuksessa.

Konkurssipesät tilittivät vuonna 2022 konkurssilain 19 luvun 9 §:n nojalla valtiolle ns. vähäisinä varoina yhteensä 216 346,95 euroa (57 740,15), mitä määrää ei ole budjetoitu tuloksi.

KAM: Julkisselvitysten kustannukset 2018–2022					
	2018	2019	2020	2021	2022
Kulut brutto 1 000 €	995	1 178	1 006	968	558
Takaisinperintä	175	145	331	107	177
Kulut netto alv sis.	820	1 033	675	861	381
Velkojille 1 000 €	1 923	187	636	1 739	328
Julkisselvityskuluihin ja takaisinperintään sisältyy arvonlisävero					

Julkisselvitysten kustannukset olivat yhteensä 558 230,09 euroa (sis. alv). Kustannukset eivät sisälly toimiston määrärahoihin, vaan ne maksetaan erillisestä 1 200 000 euron arviomäärärahasta momentilta 25.10.50.5 Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset.

Konkurssipesiltä perittiin aiemmin maksettuja julkisselvityskuluja takaisin yhteensä 177 234,49 euroa. Velkojille jaettiin vuonna 2022 päättyneistä julkisselvityspesistä jako-osuuksia yhteensä 327 715,67 euroa.

1.5. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Edellä mainittujen valvonnan volyyymi vaikutusten lisäksi merkittävästi viivästynyt Kosti-projekti vaikuttaa myös KAM:n henkisiin voimavaroihin. Toimenpiteitä näiden haasteiden voittamiseksi on aktiivisesti suunniteltu ja toteutettu yhdessä. Kosti-projektin uudelleen tarkennettu, onnistunut päättäminen on edellytys, jotta toimiston työtilanteessa päästään niin henkisesti kuin valvontavolyymien näkökulmasta tasapainoon.

Syyskuusta 2022 alkaen KAM:ssa on noudatettu hybridityömallia siten, että kaavamaisten sääntöjen sijaan kukin itse rytmittää etä- ja toimistotyöt parhaiten työntekoonsa sopivaksi. Toimistossa paikan päällä tehtävässä työssä tärkeimpänä asiana on työyhteisön rakentaminen ja yhteenkuuluvuuden ja työviihtyvyyden edistäminen.

Vuonna 2022 toimiston henkilökuntaan on kuulunut konkurssiasiamies, toimistopäällikkö, kuusi konkurssiylitarkastajaa, osastosihteeri ja kaksi toimistosihteeriä. Toimiston palveluksessa oli myös korkeakouluharjoittelija.

1.6. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Konkurssiasiamiehen toimiston sisäisen valvonnan tilaa on arvioitu valtiovarain controller-toiminnon laatimaa sisäisen valvonnan arviointikehikkoa koskevaa

suositusta soveltaen.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arvioidaan toimivan KAM:n toiminnan laajuuteen ja laatuun sekä riskeihin nähden asianmukaisesti.

Apulaisoikeuskansleri on 26.6.2022 antanut huomautuksen asian viivytyksetöntä käsittelyä koskevien säännösten vastaisesta menettelystä konkurssiasiamiehen toimistolle ja asian esittelijänä toimineelle konkurssiylitarkastajalle (käsittelyaika yli neljä vuotta).

Pesänhoitajiin kohdistuneiden toimenpidepyyntöjen käsittelyaikoihin on kiinnitetty edelleen erityistä huomiota. Pitkään vireillä olleita toimenpidepyyntöjä on saatu ratkaistua ja avoinna olevien asioiden määrä on laskenut selvästi. Viime vuonna vireille tulleiden toimenpidepyyntöjen osalta käsittelyaika on erinomaisella tasolla.